

Høringssvar fra Mo Industripark AS

Mo i Rana, 6. mars 2026

Sak; Statnetts høringsrunde; «Høringsnotat- Differensiering av industritariffen og nytt kapasitetsledd»

Introduksjon

Kraftintensive industribedrifter i Norge og Nordland er bærebjelke i mange lokalsamfunn og en viktige leverandører av kritiske metaller og mineraler til det europeiske markedet. Europa har behov for disse produktene og norsk industri har en enda viktigere rolle som leverandør nå med tanke på den uforutsigbare geopolitiske situasjonen. I EU er industriell konkurransekraft et sentralt tema, og i «Steel and Metals Action Plan» tilrådes medlemsland å utarbeide tariffmodeller som er til nytte for kraftintensiv industri.

Det er derfor viktig at vi i Norge utformer rammer som styrker- ikke svekker- eksisterende kraftintensiv industri. Mo Industripark AS (MIP) støtter målet om en mer effektiv utnyttelse av dagens strømnnett, men mener tiltakene som foreslås for å oppnå dette heller virker å redusere fleksibilitet og konkurransekraft og skape mer uforutsigbarhet hos bedriftene innen kraftintensiv industri.

Bakgrunn

MIP ønsker å utfordre grunnlaget for de foreslåtte endringene i tariffsystemet som nå er ute på høring. Utgangspunktet for Statnetts argumentasjon for endringer i tariffsystemet er at situasjonen for tilbud/etterspørsel for nettkapasitet er så anstrengt at eksisterende kraftforedlende industri ikke lenger tilfører samme nytte til kraftnettet som tidligere.

Ifølge Statnett kan denne industrien i prinsippet erstattes av ny kraftkrevende virksomhet, og behovet for å kompensere den gjennom redusert tariff er derfor mindre. Videre hevdes det at alternativ industri har høyere betalingsevne, noe som svekker begrunnelsen for særskilt avkorting.

Samtidig er det et faktum at det ikke er dagens kraftintensive industri som har skapt kapasitetsutfordringen i kraftnettet, men manglende nettutbygging kombinert med generelt økt forbruk som følge av den generelle elektrifiseringen av samfunn og bedrifter - i takt med økt etterlevelse av klimaforpliktelser.

Industritariff

Med begrunnelse i at Statnett fremstiller dagens situasjon rundt nettkapasitet som prekær, og at dette er grunnlag for høringen rundt endrede tariffer, vil MIP påpeke at Statnett ikke sier noe om hvilke tariffprinsipper som skal gjelde når kraftnettet igjen kommer i balanse og kapasiteten er tilstrekkelig utbygd. Samtidig registrerer vi at Statnett i sine høringsnotater fra februar 2025 og januar 2026 toner ned argumentene som i 2021 ble brukt for å begrunne dagens industritariff med 50 prosent avkorting.

Statnett forklarer situasjonen med fallende grensenytte uten å drøfte dette grundigere. Etter vårt syn holder Statnett analysen på et generelt og overordnet nivå uten å undersøke hvordan kraftsystemets utvikling faktisk påvirker nytteverdien av industrien.

I 2021 begrunnet Statnett den differensierte industritariffen med tre forhold: (1) at industriens sommerlast reduserer systemdriftskostnader, (2) at industriens jevne forbruksprofil gir bedre kapasitetsutnyttelse, og (3) at det er rimeligere å forsyne store enkeltforbrukere enn mange små. MIP mener disse forholdene fortsatt er relevante.

Når det gjelder sommerlasten vil vi vise til at Statnett selv har anslått at primærreservekostnadene kunne vært 10–50 prosent høyere uten stort og stabilt forbruk. MIP mener at import, aktivitet og priser i fleksibilitetsmarkedene fortsatt er høye om sommeren, noe som tilsier at kraftforedlende industri fortsatt bidrar til å holde vannkraftproduksjonen i gang og sikrer fleksibilitet.

MIP mener at et stabilt og forutsigbart forbruk over døgnet og året fortsatt gir høy kapasitetsutnyttelse og ikke nødvendigvis øker behovet for fleksibilitet. Økte systemdriftskostnader kan etter vårt syn ikke tilskrives eksisterende kraftforedlende industri. MIP mener at stordriftsfordeler i nettet fortsatt gjelder, og at det fremdeles er mindre kostnadskrevende å forsyne store enkeltforbrukere.

På denne bakgrunn vil MIP konkludere med at kraftforedlende industris bidrag fortsatt forsvarer 50 prosent tariffavkorting, og at Statnett tar feil når de legger til grunn at verdien nå tilsvarer kun 20 prosent avkorting.

Fleksibilitet

MIP støtter i utgangspunktet Statnetts forslag om prekvalifisering til mFRR-markedet, slik at det ikke stilles ytterligere krav utover selve prekvalifiseringen. Mange kraftintensive industribedrifter er allerede kvalifisert og deltar aktivt i slike ordninger. Vi understreker at det må være opp til hver enkelt industribedrift å vurdere egne tekniske begrensninger, siden kraftforedlende industri omfatter ulike produksjonsprosesser med varierende fleksibilitet. Samtidig etterlyser de klarhet i hvordan avkortingsreglene for

mFRR vil praktiseres fremover, særlig om deltakelse kan medføre nye kostnader og mer ressursbruk knyttet til oppfølging og etterlevelse av ordningen.

Imidlertid mener vi at forslaget om pålagt forbruksreduksjon ved høye spotpriser er for inngripende. En reduksjon på 10–20 prosent kan innebære betydelig risiko for produksjonsutstyr, diskontinuerlig drift som truer stabilitet i prosesser og som dermed gir effektivitetstap og til og med risiko for skader på produksjonsutstyr. Vi savner videre klare rammer for maksimal utkoblingstid og hviletid. Vi har i tillegg tvil om hvor godt prisbasert reduksjon samsvarer med faktiske nettutfordringer, og at tiltaket kan skape unødig uforutsigbarhet og svekket konkurransekraft.

I høringsforslaget opplyses det at man kan søke Statnett om å unngå for langvarige og/eller store forbruksreduksjoner, for fortsatt å oppnå full industriavkortning.

I praksis må det innebære en skjønnsmessig vurdering, noe som kan føre til risiko for lange søknadsprosesser med fare for forskjellsbehandling og klageprosesser, større ressursbruk og usikkerhet for industribedriftene.

Kapasitetsleddet

Isolert sett og uten omtanke for sluttbruker, virker det ikke ulogisk å innføre et kapasitetsledd for topplaster som «beslaglegger» kapasitet i nettet.

Ser man hvordan dette vil slå ut, vil kraftintensiv industri rammes hardest, og mange enkeltbedrifter vil få radikalt store økninger i tariffene. Dette både fordi man per i dag har opptil 70% effektiv rabatt (SFBH og k-faktor 0-6) på disse 20% av tariffsatsen, men også fordi dette segmentet ofte har topplaster som er høyere enn andre kunder. For kunder med lavere og/eller stabilt forbruk, vil de komme gunstigere ut.

Denne foreslåtte endringen i mange enkelttilfeller slå kraftig negativt ut, og spesielt for industribedrifter som har et varierende forbruk, og som gjerne ellers tilpasser seg kraftmarkedet prismessig eller kapasitetsmessig. Konsekvensene av et nytt kapasitetsledd virker derfor lite gjennomtenkt, og er et nytt eksempel på en lite industrivennlig innretning på tariffsystemet.

Oppsummering.

Mo Industripark oppsummerer sitt høringsinnspill på følgende måte;

- MIP utfordrer Statnetts premiss om at kraftforedlende industri nå har lavere nytte for kraftnettet, og avviser at høy kapasitetsknapphet og alternativ industri med større betalingsevne automatisk svekker grunnlaget for tariffavkorting.

- MIP påpeker at Statnett ikke redegjør for hvilke tariffprinsipper som skal gjelde når nettet igjen kommer i balanse, og mener tidligere begrunnelser for 50 % avkorting tones ned uten tilstrekkelig faglig drøfting. Vi viser til at de tre opprinnelige begrunnelsene fra 2021 fortsatt gjelder: sommerlast reduserer systemkostnader, jevn forbruksprofil gir bedre kapasitetsutnyttelse, og stordriftsfordeler gjør det rimeligere å forsyne store forbrukere.
- MIP støtter prekvalifisering til mFRR uten tilleggskrav, men etterlyser klarhet i fremtidig praktisering og kostnader knyttet til ordningen. Vi mener samtidig at pålagt forbruksreduksjon ved høye spotpriser er for inngripende, skaper et større administrasjonsbehov, høyere risiko og uforutsigbarhet samtidig som ordningen ikke nødvendigvis treffer faktiske nettutfordringer.
- Forslaget om nytt kapasitetstillegg vil i mange enkelttilfeller slå kraftig negativt ut, og spesielt for industribedrifter som har et varierende forbruk, og som gjerne ellers tilpasser seg kraftmarkedet prismessig eller kapasitetsmessig. Konsekvensene av et nytt kapasitetsledd virker derfor lite gjennomtenkt, og er et nytt eksempel på en lite industrivennlig innretning på tariffsystemet.

Statnetts forslag vil skape ytterligere dårligere forutsigbarhet for landbasert industri hva gjelder tariffene. Situasjonen er allerede uforutsigbar nok ved at bedriftene ikke vet hva neste års nettariffer vil bli før ved inngangen til nytt kalenderår. Statnetts forslag til nye ordninger kaster desto større usikkerhet inn i ligningen, og vil påføre industribedriftene ytterligere administrasjon, uforutsigbarhet og oppstykket drift med effektivitetstap. Alt dette som følge av en nettkapasitet og statlig utbygging av nett som er mange år bak skjema. Vi ender opp med at bedriftene som har bygget samfunn og lokalmiljø ender med kostnadene og ulempene. Vi savner mer handlekraft for å gi bedre betingelser for industri og stø kurs fra myndighetenes side, på vegne av norske industribedrifter.

Mo Industripark AS,

Bjørn Einar Ugedal

Administrerende direktør